

Gazprom w 2022 roku: spadek wydobycia i eksportu, wzrost zysku

Iwona Wiśniewska

W końcu grudnia Gazprom podsumował wstępne wyniki przedsiębiorstwa w 2022 r. Zgodnie z przekazanymi informacjami koncern wydobył w ub.r. o ponad 20% mniej gazu niż w 2021 r., tj. 412,6 mld m³ wobec 514,8 mld m³, przy czym głębokie spadki nastąpiły w drugiej połowie roku (zob. tabela 1). Łączna wielkość wydobycia surowca w Rosji w ub.r. wyniosła 672 mld m³, tj. o 12% mniej niż przed rokiem. Gazprom dostarczył na rynek wewnętrzny ok. 243 mld m³ błękitnego paliwa (wobec 257,8 mld m³ w 2021 r.). W krajowych magazynach zgromadził ponadto rekordową objętość gazu, tj. 72,6 mld m³. Eksport Gazpromu do państw tzw. dalekiej zagranicy (tj. odbiorców europejskich z wyłączeniem republik bałtyckich oraz do Turcji i Chin) zmniejszył się natomiast w ub.r. o 45% do ok. 101 mld m³ (wobec ok. 185 mld m³ w 2021 r.). Zmalały dostawy w zasadzie do wszystkich odbiorców poza Chinami, w tym do Turcji. Wzrósł jedynie eksport gazu na rynek chiński. Zgodnie z porozumieniami rurociągiem Siła Syberii w 2022 r. do Chin powinno trafić 15 mld m³ surowca (wobec 10 mld m³ w 2021 r.). Gazprom poinformował jednak, że zdołał przekroczyć zakontraktowane objętości, choć nie podał, o ile konkretnie (z szacunków wynika, że przesłał mógł wynieść ponad 18 mld m³).

Mimo spadku wydobycia i eksportu wyniki finansowe koncernu w ub.r. okazały się bardzo dobre. Głównie dzięki wysokim cenom surowca w Europie w pierwszym półroczu 2022 r. (średnio ponad 785 dolarów za 1000 m³) wyniki te były ponad 3,5 razy wyższe niż w analogicznym okresie 2021 r. W pierwszych sześciu miesiącach ub.r. Gazprom osiągnął rekordowy zysk netto w wysokości ponad 2,5 bln rubli (ok. 37 mld dolarów po obecnym kursie). Okazał się on wyższy od zysku osiągniętego przez koncern w dwóch poprzednich latach łącznie. W konsekwencji gazowy gigant zdecydował się na wypłatę (po raz pierwszy w swojej historii) dywidend za pierwsze półrocze (dotychczas wypłacał je raz w roku) i przeznaczył na to 1,2 bln rubli (połowa z tej sumy trafiła do budżetu federalnego). Koncern okazał się tym samym największym płatnikiem do budżetu rosyjskiego w 2022 r. i łącznie zasilił państwowe finanse pięcioma bilionami rubli (wobec 3,31 bln rubli w 2021 r., ok. 50 mld dolarów). Gazprom (podobnie jak inne państwowe spółki) ze względu na sankcje został zwolniony przez Kreml z obowiązku publikowania danych finansowych. Jak dotąd nie poinformował o osiągniętych zyskach w drugiej połowie roku, z szacunków analityków wynika jednak, że mogły być one bliskie zeru.

Komentarz

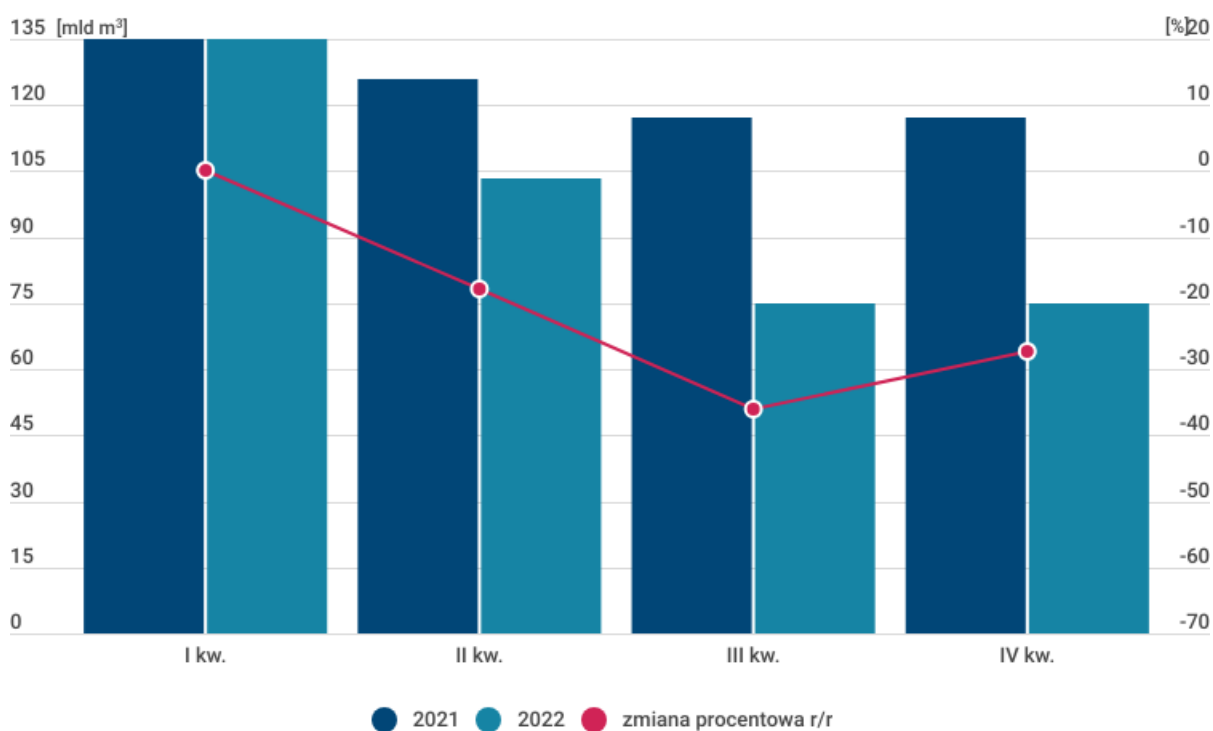
- Mimo spadku wydobycia i eksportu władze spółki starają się prezentować optymizm. Rysują scenariusze rozwoju koncernu w oparciu o wzrost eksportu gazu do Chin oraz zwiększenie dostaw na rynek wewnętrzny. W kolejnych latach ChRL ma stać się kluczowym importerem rosyjskiego surowca. Obecnie rosyjskie złoża ze wschodniej Syberii połączone są z rynkiem chińskim jedynie rurociągiem Siła Syberii 1. W 2023 r. planowano nim przesłać 22 mld m³ gazu, choć dzięki prowadzonym inwestycjom w rozbudowę infrastruktury przesyłowej i złoża zapewne uda się przekroczyć tę objętość. Gazociąg ten ma osiągnąć swoją projektową przepustowość, tj. 38 mld m³ rocznie, dopiero w 2025 r. Ponadto Chiny porozumiały się z Rosją w sprawie dostaw gazu z Sachalinu rurociągiem Siła Syberii 3, który ma uzyskać projektową przepustowość 10 mld m³ w 2026 r. Oznaczać to będzie, że w 2026 r. Rosja łącznie zdoła wyeksportować gazociągami do Chin 48 mld m³ surowca (w 2021 r. UE kupiła w Rosji 155 mld m³ gazu, przy czym pochodził on ze złóż na zachodniej Syberii). Na razie Chiny z rezerwą odnoszą się natomiast do rosyjskiego projektu Siła Syberii 2, który pozwoliłby na wzrost eksportu surowca o 50 mld m³. Gazprom kontynuuje jednocześnie inwestycje w gazyfikację rosyjskich regionów, jednak rentowność dostaw, zwłaszcza do odbiorców indywidualnych w Rosji, jest stosunkowo niska (koszty podłączenia do infrastruktury w całości ponosi koncern). Z tego względu przez ostatnie lata Gazprom konsekwentnie opóźniał realizację tego typu projektów. W obecnej sytuacji jednak wzrost dostaw na rynek wewnętrzny ma pozwolić mu na ograniczenie spadku wydobycia.
- Gazprom planuje także powrót na rynek europejski za pośrednictwem Turcji. W tym celu Moskwa prowadzi rozmowy z Ankarą dotyczące utworzenia hubu gazowego. O ile władze tureckie są otwarte na umocnienie swojej pozycji na europejskim rynku gazowym, o tyle wątpliwe jest, czy unijni importerzy surowca uznaliby takie rozwiązanie za atrakcyjne, mając do dyspozycji istniejące już gazociągi.
- Kreml, który swoimi decyzjami pozbawił Gazprom dochodowego rynku unijnego, silnie wykorzystuje koncern do bilansowania rosyjskiego budżetu. W konsekwencji zwiększa obciążenia podatkowe nakładane na gazowego giganta. W 2022 r. rząd zmusił koncern do wypłaty dodatkowego, jednorazowego podatku od wydobycia, o łącznej wartości 1,2 bln rubli. W efekcie koncern przekazał do budżetu cały zysk osiągnięty w 2021 r., rezygnując z wypłaty dywidend akcjonariuszom za ten okres. Ponadto w kolejnych trzech latach koncern zapłaci dodatkowe 1,8 bln rubli (po 50 mld rubli miesięcznie) z tytułu podatku od wydobycia. W 2022 r. Kreml odebrał Gazpromowi wysokie zyski z ostatnich dwóch lat, nie ma natomiast pewności, czy w kolejnych latach ceny surowca utrzymywać się będą na wysokim poziomie, co pozwoliłoby Gazpromowi rekompensować straty wynikające ze spadku wolumenów sprzedaży.

Tabela 1. Wydobycie i eksport gazu przez Gazprom (w mld m³)

	Wydobycie			Eksport do państw tzw. dalekiej zagranicy		
	2021	2022	Zmiana procentowa r/r	2021	2022	Zmiana procentowa r/r
I kwartał	135,0	135,0	0,0	52,8	38,5	- 27,1
II kwartał	125,8	103,4	- 17,8	47,1	30,4	- 35,5
III kwartał	117,3	74,9	- 36,1	45,9	18,0	- 60,8
IV kwartał	136,7	99,3	- 27,4	39,3	14,0	- 64,4
- Październik	44,7	30,7	- 31,3	13,0	4,3	- 66,9
- Listopad	44,9	32,9	- 26,7	12,7	4,0	- 68,5
- Grudzień	47,1	35,7	- 24,2	13,6	5,7	- 58,1
Łącznie	514,8	412,6	- 19,9	185,1	100,9	- 45,5

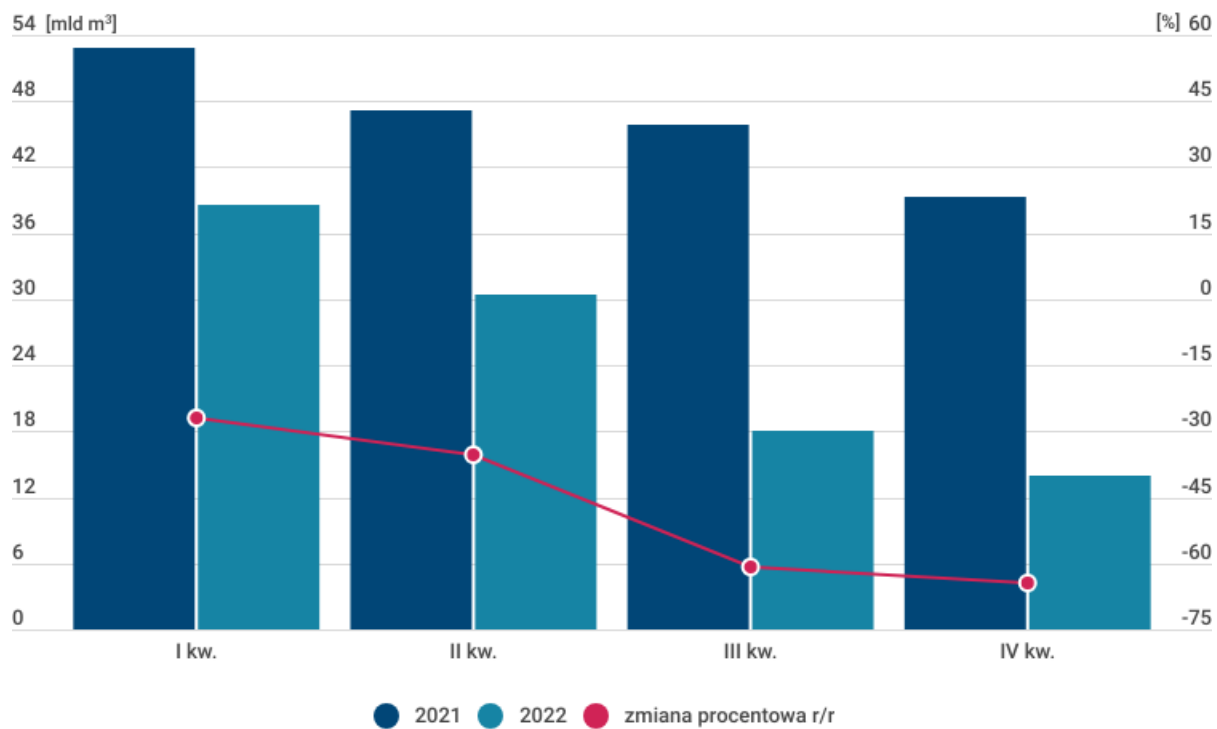
Źródło: Gazprom.

Wykres 1. Wydobycie Gazpromu w latach 2021–2022

Źródło: Gazprom.

Wykres 2. Eksport Gazpromu do państw tzw. dalekiej zagranicy w latach 2021–2022

Źródło: Gazprom.